

Anna Kosmacz-Chodorowska
Instytut Logistyki i Magazynowania – GS1 Polska

Identyfikacja procedur, dokumentów i ich wystawców w e-administracji według globalnych standardów

Na co dzień firmy, instytucje oraz osoby prywatne realizują wiele procedur administracyjnych wnosząc, ubiegając się o określone zaświadczenia, uprawnienia, potwierdzenia itd. Procedury administracyjne realizowane są albo centralnie – przez instytucję typu ministerstwo, albo regionalnie – przez wiele instytucji tego samego szczebla na przykład wojewódzkiego lub gminnego, albo przez tak zwane instytucje branżowe, które mogą być centralnymi lub mieć swoje oddziały czy filie. Każdej z tych procedur administracyjnych, których są setki rodzajów, towarzyszy kilka, a nawet kilkanaście dokumentów, przy czym część może być wykorzystywana również w innych procedurach.

Dlaczego należy stosować standardy

Aktualnie niemal każda z instytucji identyfikuje swoje procedury oraz dokumenty w ramach poszczególnych procedur, według własnych wewnętrznych rozwiązań. Uniemożliwia to ich łatwe archiwizowanie, sortowanie, wyszukiwanie i wykorzystywanie w skali kraju, a nawet w skali resortu, nie mówiąc już o wykorzystaniu w zasięgu międzynarodowym. Takie wewnętrzne rozwiązania nie sprzyjają ujednocnieniu i szerszemu stosowaniu tych dokumentów, przy jednoczesnym ograniczeniu ich różnorodności. Utrudnia to zatem upraszczanie procedur administracyjnych oraz uniemożliwia obniżanie kosztów wdrożenia e-administracji.

E-administracja, obok oczywistych korzyści wynikających z zastępowania dokumentów papierowych elektronicznymi, winna bazować na wspólnie wykorzystywanych dokumentach, które łatwo i jednoznacznie można zidentyfikować. Co więcej, ze względu na zapewnienie interoperacyjności, rozwiązanie w zakresie identyfikacji procedur, dokumentów i ich wystawców w e-administracji winno być jednoznaczne nie tylko w ramach odpowiedniego resortu i nie tylko w ramach krajowej administracji, ale nawet w skali szerszej – europejskiej, a nawet światowej.

Czy w ogóle takie rozwiązanie, jako najbardziej uzasadnione i docelowe, jest możliwe i jak miałoby wyglądać – odpowiedzią na to pytanie jest stosowanie standardów globalnych. Dlaczego zatem standardy te jeszcze dotąd nie zostały zaadaptowane? Okazuje się, że realizatorzy rozwiązań w ramach e-administracji najczęściej nie wiedzą nawet, że tego typu standardy zostały opracowane lub nie posiadają wystarczającej wiedzy na temat zasad ich funkcjonowania w praktyce gospodarczej.

Aktualnie podmioty gospodarcze i indywidualni odbiorcy identyfikowani są krajowymi identyfikatorami (REGON, NIP, PE-

SEL), które winny być kojarzone z identyfikatorami globalnymi w bazach danych, poprzez odpowiednią funkcjonalność systemów informatycznych, tworzonych na rzecz e-gospodarki. Procedury i dokumenty są natomiast identyfikowane wyłącznie wewnętrznie, według indywidualnych, tak zwanych prywatnych rozwiązań.

Konieczność standaryzacji wynika z potrzeby bardziej ekonomicznego sposobu zbierania i wykorzystywania informacji o obiektach i zjawiskach gospodarczych. Standardy mają gwarantować ich wiarygodność oraz zapewnić kompatybilność wdrażanych wewnętrznych rozwiązań informatycznych z rozwiązaniami pozostałych partnerów biznesowych, instytucjonalnych i indywidualnych klientów. Generalnie, większy zakres standaryzacji ułatwia proces dyfuzji nowych technologii dzięki uproszczeniu wymogów sprzętowych i oprogramowania. Konieczność zapewnienia interoperacyjności i kompatybilności w gospodarce, w tym w administracji, wymaga, aby stosowane standardy spełniały określone kryteria, czyli aby były: otwarte, proste, neutralne, niezależne od technologii, powszechnie wdrażane, trwałe i elastyczne. Obecnie jedyny na świecie globalny, wielobranżowy i spójny system różnorodnych standardów w zakresie e-gospodarki, spełniający ww. kryteria, to system GS1 (poprzednia nazwa: EAN. UCC).

System GS1 – globalny język biznesu, również w administracji

System GS1 to zbiór standardów biznesowych, tworzonych z inicjatywy i pod przewodnictwem przedsiębiorstw i instytucji, który jest systematycznie rozwijany od momentu swojego powstania, to jest od 1973 roku. Standardy te stanowią uzgodnienia, zmierzające w kierunku usprawnienia działań gospodarczych, z wykorzystaniem 2 podstawowych narzędzi usprawniających e-gospodarkę: jednoznacznej i automatycznej identyfikacji oraz elektronicznej wymiany danych, niezależnie od branży. Obejmują one zasady i wytyczne stosowane przez wszystkie podmioty w taki sam sposób.

System GS1 obecnie to zbiór przede wszystkim wielobranżowych standardów identyfikacyjnych i komunikacyjnych, przeznaczonych dla procesów logistycznych, realizowanych w ramach łańcucha dostaw i obsługi administracyjnej. Standardy identyfikacyjne i komunikacyjne odgrywają szczególną rolę, gdyż zapewniają skodyfikowaną bazę dla przekazywania informacji. Dzięki temu pomagają usprawnić relacje między podmiotami, w tym między jednostkami administracji a firmami i obywatelami, ułatwiają koordynację i zapewniają efektywne wykorzystanie zasobów.

Jak funkcjonuje system GS1

Systemem GS1 w skali świata zarządza organizacja GS1 z siedzibą w Belgii (w Brukseli) i w Stanach Zjednoczonych (w Princeton). Na poziomie krajowym za zarządzanie systemem i wdrażanie jego standardów są odpowiedzialne tak zwane organizacje krajowe GS1. W Polsce funkcję takiej organizacji pełni Instytut Logistyki i Magazynowania (ILiM) w Poznaniu.

Każde przedsiębiorstwo i instytucja, użytkownik systemu GS1, może proponować zmiany i usprawnienia do aktualnie istniejących standardów poprzez udział w pracach Globalnego Forum GSMP (*Global Standard Management Proces*). Forum to gromadzi ekspertów, przedsiębiorstwa oraz firmy technologiczne z całego świata. Proponowane zmiany są udostępniane do wszystkich użytkowników systemu, po uzyskaniu akceptacji. System ten jest wystarczająco elastyczny, aby standardami GS1 mogły posługiwać się wszystkie firmy różnych branż oraz wszystkie instytucje różnych sektorów na całym świecie. Organizacja GS1 zatem definiuje podstawowe wytyczne odnośnie standardów dotyczących globalnej identyfikacji, pozostawiając organizacjom krajowym możliwość dostosowania ich do własnych uwarunkowań, bez naruszania podstawowych reguł. System obejmuje też standardy krajowe, dla których tworzy podstawowe wytyczne, pozostawiając opracowanie szczegółowych rozwiązań organizacjom krajowym, aby mogły uwzględnić wymogi i uwarunkowania krajowej gospodarki oraz potrzeby firm i instytucji, funkcjonujących w danym kraju. System ten również obejmuje rozwiązania wewnętrzne – firmowe, dla których także określa podstawowe zasady, a szczególnie ustala użytkownik tych rozwiązań. Zarówno standardy krajowe jak i wewnętrzne GS1 są kompatybilne z globalnymi i to jest ich największa zaleta.

Co obejmują standardy globalne

System GS1 ma elastyczną architekturę, otwartą na zmieniające się potrzeby współpracujących przedsiębiorstw i instytucji. W jej skład wchodzi przede wszystkim:

- system globalnych identyfikatorów obiektów i danych biznesowych GS1
- ustandaryzowane technologie, takie jak: automatyczna identyfikacja w oparciu o kody kreskowe i znaczniki radiowe (RFID – *Radio Frequency Identification*), Elektroniczna Wymiana Danych (EDI), internetowa wymiana danych (GS1 EP-CIS), katalogi elektroniczne (sieć GDSN)
- globalne rozwiązania organizacyjno-techniczne, na przykład GTC (*Global Traceability Standard*) – globalny standard traceability, upstream, mobilecom.

Współpracując ze sobą na uzgodnionych zasadach, elementy systemu GS1 tworzą narzędzia umożliwiające realizację następujących funkcji:

- jednoznaczna identyfikację wszystkich elementów gospodarki
- automatyczne gromadzenie danych o podmiotach i przedmiotach wymiany danych
- współdzielenie się informacją o nich, a także wszelkich zdarzeniach z nimi związanych.

Cechy globalnych identyfikatorów

Standardy systemu GS1, wdrażanego w 150 krajach na rzecz usprawnienia e-gospodarki we wszystkich sektorach, w tym w administracji, obejmują między innymi, globalne identyfikatory: podmiotów gospodarczych (tak zwanych lokalizacji formalno-prawnych), towarów i usług, w tym procedur administracyjnych realizowanych na rzecz podmiotów gospodarczych i indywidualnych odbiorców oraz dokumentów.

Wszystkie globalne identyfikatory GS1 zapewniają jednoznaczna identyfikację w skali świata. Same w sobie nie niosą żadnej informacji, gdyż są nieznaczącym ciągiem znaków, tworzącym tak zwany globalny identyfikator – „klucz” do bazy danych, umożliwiający szybki dostęp do danych zgromadzonych w bazie danych użytkownika. To od użytkownika zależy, jakie dane i z jaką szczegółowością będzie przechowywał na temat identyfikowanych obiektów. Globalne identyfikatory mogą być stosowane przez wszystkich, bez dodatkowych uzgodnień.

Rodzaje globalnych identyfikatorów

Globalnymi identyfikatorami GS1 są:

- Globalny Numer Jednostki Handlowej GTIN (*Global Trade Item Number*) – dla identyfikacji towarów i usług, w tym procedur administracyjnych
- Globalny Identyfikator Typu Dokumentu GDTI (*Global Document Type Identifier*) – dla identyfikacji dokumentów
- Globalny Numer Lokalizacyjny GLN (*Global Location Number*), z odpowiednim (według potrzeb) globalnym Identyfikatorem Zastosowania GS1 – IZ (poprzednia nazwa: *AI EAN. UCC*) – dla identyfikacji firm i instytucji oraz innych lokalizacji formalno-prawnych i fizycznych.

System ten obejmuje również inne globalne identyfikatory, na przykład usługobiorców, zasobów, jednostek logistycznych, wysyłek oraz przesyłek – do używania na przykład w administracji celnej zgodnie z zaleceniami WTO¹ oraz globalne identyfikatory danych (tak zwane Identyfikatory Zastosowania), które jednoznacznie określają rodzaj danych biznesowych oraz ich format.

¹ WTO – World Trade Organization (Światowa Organizacja Handlu) jest międzynarodową organizacją (z siedzibą w Genewie), której głównym zadaniem jest liberalizacja międzynarodowego handlu dobrami i usługami, prowadzenie polityki inwestycyjnej wspierającej handel, rozstrzyganie sporów dotyczących wymiany handlowej, przestrzegania praw własności intelektualnej. WTO stanowi kontynuację Układu Ogólnego w Sprawie Taryf Celnych i Handlu (GATT) i została powołana w 1994 r. w Marrakeszu (Maroko), w ramach tzw. rundy urugwajskiej GATT. Światowa Organizacja Handlu rozpoczęła działalność w styczniu 1995 r., a Polska była jednym z państw założycielskich (stosowne porozumienie ratyfikowała w lipcu 1995 r.). Kraje przystępujące do WTO zobowiązane są do dostosowania wewnętrznego ustawodawstwa do norm Światowej Organizacji Handlu oraz udzielania koncesji handlowych podmiotom zagranicznym (przyp. red.). Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/%C5%9Awiatowa_Organizacja_Handlu (dostęp 14.02.2014).

Identyfikacja procedur, dokumentów i ich wystawców w e-administracji – zalecane rozwiązanie

Proponowane rozwiązanie uwzględnia następujące, podstawowe założenia:

- identyfikacji wymaga: rodzaj procedury, typy / wzory dokumentów związanych z procedurą oraz indywidualne dokumenty zgodne z zdefiniowanym wzorem, wydawane przez różne organy administracji publicznej
- autorami procedur są centralne jednostki administracyjne
- te same wzory dokumentów mogą być wykorzystywane w różnych procedurach
- procedury są realizowane przez różne jednostki administracji publicznej i każda z nich wydaje swoje dokumenty, które powinny odnosić się do określonej procedury i określonego wzoru dokumentu.

Uwzględniając powyższe założenia w zalecanym rozwiązaniu przyjmuje się, że:

- do identyfikacji procedur i związanych z nią wzorów dokumentów wykorzystuje się dwa globalne identyfikatory:
  - numer procedury – zgodny ze strukturą numeru GTIN, który jest nadawany przez ministerstwo / instytucję odpowiedzialną za daną procedurę
  - numer wzoru (typu) dokumentu – zgodny ze strukturą numeru GDTI, który jest nadawany przez ministerstwo / instytucję odpowiedzialną za wzór danego dokumentu
- do identyfikacji indywidualnego dokumentu wykorzystuje się trzy globalne identyfikatory:
  - numer procedury – GTIN
  - numer wzoru dokumentu – numer GDTI rozszerzony o indywidualny numer dokumentu (tak zwany numer seryjny). Rozszerzenie to dodaje wystawca dokumentu (na przykład urząd wojewódzki)
  - numer wystawcy dokumentu – numer GLN.

Struktury i tworzenie globalnych identyfikatorów: GTIN, GDTI i GLN, przykładowe oznaczenia konkretnych procedur, dokumentów i ich wystawców oraz dlaczego jeszcze warto zastosować standardy GS1 w administracji, przedstawimy w kolejnej publikacji.

Streszczenie

Elektronizacja administracji wymaga zidentyfikowania procedur administracyjnych, realizowanych w ramach kontaktów

z podmiotami gospodarczymi i obywatelami. Każdej procedurze towarzyszą dokumenty, wydawane przez określone instytucje. W celu jednoznacznej ich identyfikacji należy zastosować oznaczenia, które spełniałyby wymogi tego typu identyfikatorów. W artykule uzasadniono, dlaczego identyfikatory procedur administracyjnych, dokumentów i ich wystawców powinny być zgodne globalnymi standardami, na czym te standardy polegają oraz przedstawiono, jakie globalne identyfikatory mogą być zastosowane do tych celów.

Identification of procedures, documents and their exhibitors in e-government by global standards

Summary

Electronisation of administration requires the identification of administrative procedures, implemented within the framework of contacts with businesses and citizens. Each procedure is accompanied by documents issued by certain institutions. In order to uniquely identify them, use designation, which satisfies the requirements of this type identifiers. The article substantiated why identifiers of administrative procedures, documents and their exhibitors should be consistent with global standards, what these standards rely on and presents that global identifiers can be used for these purposes.

LITERATURA

1. GS1 Polska, Jak zmniejszyć koszty administracyjne i logistyczne szpitali, 2000.
2. <http://www.gs1.org>.
3. Iwicka E., Kosmacz-Chodorowska A., *Identyfikatory Zastosowań EAN. Znakowanie produktów, dokumentów i usług kodami uzupełniającymi EAN*, Instytut Gospodarki Magazynowej, Poznań 1993.
4. *Kody kreskowe i inne globalne standardy w biznesie*, praca zbiorowa, ILiM, Poznań 2012.
5. *Kody kreskowe – rodzaje, standardy, sprzęt, zastosowania*, praca zbiorowa, ILiM, Poznań 2000.
6. *Kody kreskowe*, praca zbiorowa, ILiM, Poznań 1994.
7. Kosmacz-Chodorowska A., Iwicka E., *Znakowanie towarów kodami uzupełniającymi EAN-128. Standardowe Identyfikatory Zastosowania UCC/EAN*, Instytut Gospodarki Magazynowej, Poznań 1993.
9. PN-ISO/IEC 15417 Technologia informatyczna. Techniki automatycznej identyfikacji i gromadzenia danych. Wymagania dotyczące symbolik i kodów kreskowych – Kod 128.
10. *Specyfikacje ogólne GS1*, wersja 10.0, GS1, styczeń 2010.